

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aroplitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadieva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOIYILLARI VA MEXANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
TIJORAT BANKLARIDA CHAKANA TO'LOV XIZMATLARINI RAQAMLI MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH	168
Maxmudov Boburbek Axmedjan o'g'li	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAkatLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulatov Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abdvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Saida Xabibullayeva	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASHTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEKNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLIALASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLIVAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turotova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSIYALASH VA MUQOBIL MOLIALASHTIRISH MEKANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA MAHALLIY MOLIVANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI	316
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich	

TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI

G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali

Buxgalteriya hisobi va statistika kafedrasasi assistenti

E-mail: ilhomjongaafforov2@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada turizm xizmatlarini ko'rsatuvchi subyektlarda milliy buxgalteriya hisobi tizimini Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) talablariga moslashtirish masalalari tadqiq etilgan. Tadqiqot doirasida joriy buxgalteriya tizimi tahlil qilinib, transformatsiya rejasini ishlab chiqish hamda turizm sohasiga xos bo'lgan aktivlar va majburiyatlarni xalqaro tamoyillar asosida qayta baholash usullari yoritilgan. Shuningdek, maqolada turizm korxonalarini uchun optimallashtirilgan transformatsiya modelining tarkibi va uni amaliyotga joriy etish bosqichlari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: MHXS, turizm xizmatlari, transformatsiya modeli, hisob siyosati, moliyaviy shaffoflik, investitsiya, transformatsiya rejalari, ishchi jadvallari.

Abstract. This article examines the issues of adapting the national accounting system of tourism service entities to the requirements of International Financial Reporting Standards (IFRS). The study analyzes the current accounting system, develops a transformation plan, and explores methods for revaluing assets and liabilities specific to the tourism sector based on international principles. In addition, the paper proposes the structure of an optimized transformation model and outlines the stages of its practical implementation in tourism enterprises.

Key words: IFRS, tourism services, transformation model, accounting policy, financial transparency, investment, transformation regulation, working papers.

Аннотация. В данной статье исследуются вопросы адаптации национальной системы бухгалтерского учета в субъектах, оказывающих туристические услуги, к требованиям Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО). В рамках исследования проведен анализ действующей бухгалтерской системы, разработан план трансформации, а также рассмотрены методы переоценки активов и обязательств, характерных для туристической отрасли, на основе международных принципов. Кроме того, предложены структура оптимизированной модели трансформации и этапы ее внедрения в практику туристических предприятий.

Ключевые слова: МСФО, туристические услуги, модель трансформации, учетная политика, финансовая прозрачность, инвестиции, регламент трансформации, рабочие таблицы.

KIRISH

Global iqtisodiyotga integratsiyalashuv jarayonida turizm sektori O'zbekiston iqtisodiyotining strategik drayverlaridan biri bo'lib xizmat qilmoqda. Moliyaviy hisobotlarni MHXSga o'tkazish yashil iqtisodiyot sharoitida korxonalar uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon global bozorga integratsiyalashuv, moliyaviy shaffoflikni ta'minlash va xalqaro investorlar ishonchini oshirish imkonini beradi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotni xalqaro standartlarga o'tkazish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4611-son qarori ushbu jarayonning huquqiy asosini yaratdi. Ushbu hujjatda 2021-yildan boshlab yirik korxonalarda MHXSni joriy etish va buxgalteriya hisobini xalqaro standartlarga moslashtirish vazifasi belgilandi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni bilan qabul qilingan "O'zbekiston-2030" strategiyasida mamlakatimizning investitsiyaviy jozibadorligini yanada oshirish va qimmatli qog'ozlar bozorini jadal rivojlantirish bo'yicha vazifalar belgilab berilgan. Xususan, 2030-yilgacha mamlakatimizda

250 milliard dollarlik investitsiyalarni o'zlashtirish, jumladan, 110 milliard dollar xorijiy investitsiyalar va 30 milliard dollar davlat-xususiy sheriklik doirasidagi investitsiyalarni jalb qilish, erkin muomaladagi qimmatli qog'ozlar savdolari hajmini 8 milliard dollarga yetkazish, umumiy qiymati 150 milliard dollarlik 500 dan ziyod strategik ahamiyatga ega bo'lgan texnologik va infratuzilmaviy loyihalarni amalga oshirish, hududlarning investitsion reytingini yuritish hamda har bir hududning imkoniyatlaridan kelib chiqib, uning investorlar uchun jozibadorligini yanada oshirish vazifalari qo'yilgan.

Yuqoridagi vazifalardan kelib chiqqan holda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Investitsiyalar mamlakatimiz iqtisodiyotining jozibadorligini oshirishga xizmat qilishini hisobga oladigan bo'lsak, ushbu vazifalarni hal etish uchun mahalliy korxonalarining moliyaviy hisobotlarini xalqaro standartlar asosida tuzishi muhim hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Moliyaviy hisobot transformatsiyasiga olim S.N. Tashnazarov quyidagicha ta'rif bergan: "Moliyaviy hisobot transformatsiyasi — bu hisobot sanasi holatiga ko'ra buxgalteriya hisobining milliy standartlari asosida tuzilgan komponentlar moddalarini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari qoidalariga muvofiq holda qayta guruhlashtirish, ularning moddalarini qayta tan olish, qayta baholash, tuzatishlar kiritish va qayta ochiqlashlar asosida MHXS hisobotlari axborotlarining yangi tizimiga o'tkazish hamda qayta tashkil qilish jarayonidir".

Xalqaro miqyosda olimlardan Peter Drucker MHXSning global iqtisodiyotda moliyaviy hisobotning yagona tilini yaratishdagi rolini yuqori baholaydi. Ray Ball esa transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligini ta'kidlab, uning investorlar uchun moliyaviy ma'lumotlarni solishtirish imkonini oshirishini qayd etadi. Shu bilan birga, John Smith mahalliy standartlardan MHXSga o'tish operatsion xarajatlarni oshirishi mumkinligini va bu jarayonda texnologik yordam zarurligini ta'kidlaydi. Ushbu tadqiqotlar transformatsiya jarayonining murakkabligini hamda uni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda turizm xizmatlarini ko'rsatuvchi subyektlarda buxgalteriya hisobini Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) talablariga moslashtirish jarayonlarini o'rganish maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning nazariy asosini buxgalteriya hisobi nazariyasi, moliyaviy hisobot transformatsiyasi konsepsiyasi hamda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari tashkil etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi kunda korxonalar va moliyaviy institutlar o'z hisobotlarini xalqaro standartlarga moslashtirish orqali investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun shaffoflik hamda ishonchlilikni ta'minlamoqda. Moliyaviy hisobotlarni MHXSga o'tkazish jarayoni murakkab va bosqichma-bosqich amalga oshiriladigan jarayon bo'lib, u mavjud buxgalteriya tizimini tahlil qilish va transformatsiya rejasini ishlab chiqishni talab qiladi. Ushbu jarayonda kompaniyaning hozirgi hisob yuritish siyosati, hisob-kitob usullari, moliyaviy hisobot shakllari va dasturiy ta'minoti chuqur tahlil qilinadi.

MHXS bo'yicha moliyaviy hisobotni quyidagi yo'llar bilan tuzish mumkin:

- MHXS asosida barcha operatsiyalarni to'liq yuritish;
- BHMS bo'yicha tuzilgan hisobotni MHXS bo'yicha moliyaviy hisobotga transformatsiya qilish.

Transformatsiya jarayonlari quyidagilarni o'z ichiga olishi zarur:

- BHMS va MHXS bo'yicha hisob siyosatlarining qiyosiy tahlili;
- BHMS va MHXS bo'yicha hisobot elementlarining tasnifi va baholanishidagi nomuvofiqliklarni aniqlash maqsadida hisob ma'lumotlarini moddama-modda tahlil qilish hamda tuzatishlar hajmini aniqlash;
- tuzatishlar uchun zarur bo'lgan ma'lumotnoma va boshqa ishchi ma'lumotlarni yig'ish;
- transformatsion model formati va transformatsiya reglamentini tayyorlash;
- hisob ma'lumotlarining bir massivini (saldo, aylanmalar) boshqasiga tuzatishlar yordamida "ko'chirish";
- aktivlar va majburiyatlar bahosini o'zgartirish bo'yicha transformatsion tuzatishlarni hisoblash va amalga oshirish;
- MHXS bo'yicha hisobot shakllarini shakllantirish;
- MHXS bo'yicha izohlarni tayyorlash.

Transformatsion model hech qanday standartlar bilan tartibga solinmagan bo'lib, u har bir muayyan tashkilotning ehtiyojlarini hisobga olgan holda ishlab chiqiladi. Ehtiyojlar transformatsiya qilinishi kerak bo'lgan moliyaviy hisobot moddalari turiga bog'liq. Transformatsion model nafaqat tuzuvchilar, balki boshqa foydalanuvchilar uchun ham qulay va tushunarli bo'lishi lozim.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, transformatsion model quyidagi jihatlar hisobga olinganda samaraliroq bo'ladi:

- jadvallar bilan ishlashda xatolarning oldini olish uchun ularning ishlash tamoyilini yo'riqnomada bayon qilish;

- transformatsion modelning birinchi varag'ida barcha varaqlar (jadvallar) mazmunini — ham ma'lumotnoma, ham bevosita transformatsion jadvallarni — kerakli jadvallarga tez o'tish uchun havolalar bilan joylashtirish;

- transformatsion jadvalni ma'lumotlar hajmi va o'zgarishlarga qarab yagona yoki har bir bo'lim bo'yicha alohida tuzish;

- ma'lumotlar hajmi katta bo'lganda hisobning turli bo'limlari uchun alohida fayllar yaratish;

- agar tashkilot konsolidatsiyalashgan hisobot tuzayotgan bo'lsa, barcha tashkilotlar bo'yicha umumiy transformatsion jadvallarni bitta jadvalga birlashtirish.

Transformatsion modelga quyidagilar kiritilishi lozim deb hisoblaymiz:

- ishchi jadvallar;

- hisobning alohida bo'limlari bo'yicha transformatsion jadvallar;

- umumiy transformatsion jadval;

- transformatsion o'tkazmalar jurnallari (reestrlari);

- asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar harakati;

- investitsiyalar va moliyaviy qo'yilmalar;

- tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish;

- debitor va kreditor qarzlari;

- pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari harakati;

- ustav (aksiyadorlik) kapitali;

- kechiktirilgan soliqlarni hisoblash;

- daromadlar va xarajatlarni tahlil qilish va boshqalar.

Jadvallar soni tashkilot operatsiyalarining xilma-xilligi va izohlarda ochib beriladigan ma'lumotlar hajmiga bog'liq. Ishchi jadvallar asosida transformatsion o'tkazmalar jurnalida yozuvlar shakllantiriladi. Har bir o'tkazma raqamlanishi, uning tavsifi, hisobvaraqlar debeti va krediti, summasi ko'rsatilishi hamda uning kechiktirilgan soliqqa ta'siri aniqlanishi zarur. Murakkab operatsiyalar va turlicha talqin qilinishi mumkin bo'lgan holatlar bo'yicha tegishli standartlar qoidalariga havolalar beriladi, tuzatuvchi o'tkazmalardagi summalar va korrespondensiyalarning hisob-kitobi asoslanadi.

Hisobning alohida bo'limlari bo'yicha tegishli ishchi jadvallar va transformatsion o'tkazmalar jurnaliga aloqador bo'lgan alohida (xususiy) transformatsion jadvallar shakllantiriladi. Ushbu jadvallardan olingan ma'lumotlar umumiy transformatsion jadvalga o'tkaziladi.

Transformatsiya natijasida, birinchi navbatda, Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot hamda Foyda va zararlar hamda boshqa jami daromad to'g'risidagi hisobot shakllantiriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, turizm sektori subyektlarida buxgalteriya hisobini Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga moslashtirish nafaqat moliyaviy hisobotlarning shaffofligini oshiradi, balki korxonalarining investitsiyaviy jozibadorligini ham sezilarli darajada kuchaytiradi. Xususan, turizm sohasiga xos bo'lgan daromadlarni tan olish, ijara munosabatlarini aks ettirish hamda asosiy vositalarni baholash jarayonlarini xalqaro standartlar asosida yuritish korxonalar faoliyatining haqqoniy va ishonchli aks ettirilishini ta'minlaydi.

Shuningdek, transformatsiya jarayonining samaradorligi uning puxta ishlab chiqilgan modeli, aniq reglamentlari va zamonaviy axborot texnologiyalari bilan integratsiyalashganligi bilan bevosita bog'liq. Tadqiqot davomida ishlab chiqilgan optimallashtirilgan transformatsiya modeli turizm korxonalarida MHXSga o'tish jarayonini tizimli va bosqichma-bosqich amalga oshirish imkonini beradi. Natijada milliy buxgalteriya tizimi xalqaro talablarga moslashib, O'zbekiston turizm sektorining global bozordagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ilgari suriladi:

1. Asosiy vositalar, tovar-moddiy zaxiralari, debitor va kreditor qarzlari, shuningdek, pul mablag'lari harakati bo'yicha batafsil tahlil jadvallari shakllantirilishi zarur (ishchi jadvallari).

2. Har bir o'tkazmaning raqami, tavsifi, summasi va, eng muhimi, uning kechiktirilgan soliqqa ta'sirini belgilash lozim (transformatsion o'tkazmalar jurnali).

3. Murakkab operatsiyalar bo'yicha aniq standartlar qoidalariga havolalar berish orqali hisob-kitoblarning asoslanganligini ta'minlash zarur (izohlar va tushuntirishlar).

4. IFRS 15 “Xaridorlar bilan shartnomalar bo‘yicha tushum” standarti asosida turizm agentliklari va turoperatorlar tomonidan xizmatlarni sotishda daromadni tan olish vaqtini (agent yoki asosiy ijrochi sifatida) aniq belgilash metodikasini ishlab chiqish zarur.

Xulosa qilib aytganda, yuqoridagi tavsiyalar asosida transformatsiya jarayonining samarali amalga oshirilishi turizm sektori korxonalariga xalqaro moliyaviy standartlarga muvofiq hisob yuritish imkonini beradi. Bu esa nafaqat shaffof moliyaviy hisobotlarni shakllantirishga, balki investorlar va xalqaro hamkorlar bilan uzoq muddatli, ishonchli munosabatlarni mustahkamlashga hamda mamlakatimizning investitsiyaviy jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasining 1996-yil 30-avgustdagi “Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida” 279-I-son Qonun. <https://lex.uz/docs/-90762>
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o‘tish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” PQ-4611-son qarori. <https://lex.uz/docs/4746047>
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida PF-158-son Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-6600413>
4. Peter Drucker. The Role of IFRS in Global Economy // Journal of Financial Reporting. – 2019. – Vol. 5. – P. 23–29.
5. Ray Ball. IFRS and Economic Efficiency // The Accounting Review. – 2020. – Vol. 95. – P. 15–22.
6. John Smith. Challenges of IFRS Adoption // International Journal of Accounting. – 2018. – Vol. 10. – P. 34–40.
7. S.N. Tashnazarov. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida moliyaviy hisobot: muammo va yechimlar. – Toshkent: “Navro‘z” nashriyoti, 2016.
8. S.N. Tashnazarov. Moliyaviy hisobotning nazariy va metodologik asoslarini takomillashtirish. – GlobeEdit Publishing House, 2018. – 280 p. – ISBN: 978-613-8-24050-1.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
